

POSTANOWIENIE

10 marca 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Jacek Grela

na posiedzeniu niejawnym 10 marca 2026 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa Gminy R.
przeciwko G.R., M.G. i J.H.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej G.R. i M.G.
od wyroku Sądu Okręgowego w Rybniku
z 14 czerwca 2024 r., II Ca 984/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od M.G. i G.R. solidarnie na rzecz Gminy R. 2700 (dwa tysiące siedemset) zł kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego orzeczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Rybniku wyrokiem z 17 sierpnia 2023 r.: zasądził od pozwanych: a) M.G. i G.R. solidarnie; b) J.H. na rzecz powoda Gminy R. 61 727,72 zł z ustawowymi odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 7 lipca 2018 r. do dnia zapłaty z zastrzeżeniem, że zapłata dokonana przez pozwanych solidarnie wskazanych pod literą a lub pozwaną wskazaną pod literą b

zwalniania pozostałych oraz zastrzegając pozwanej J.H. prawo do powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie swojej odpowiedzialności do nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Rybniku VII Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą oznaczoną numerem [...], w zakresie wpisanej na rzecz powoda Gminy R. hipoteki umownej, ustanowionej z tytułu zabezpieczenia o zwrot kwoty równej udzielonej bonifikacie po jej waloryzacji.

Wyrokiem z 14 czerwca 2024 r. Sąd Okręgowy w Rybniku oddalił apelację.

W skardze kasacyjnej M.G. i G.R., jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, wskazali na przesłanki przedsądu przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 4 k.p.c.

Zdaniem skarżących, w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, a skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W judykaturze już wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (zob. postanowienie SN z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Wskazano tam m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie objęte podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Powołanie się przez skarżącego na takie zagadnienie wymaga jego sformułowania oraz uzasadnienia występowania w sprawie (zob. postanowienia SN: z 28 listopada 2003 r., II CK 324/03; z 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05; z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07; z 26 września 2005 r., II PK 98/05; z 10 maja 2019 r., I CSK 627/18).

Sąd Najwyższy wielokrotnie odnosił się do kwestii nadużycia prawa podmiotowego przez organy samorządowe dochodzące zwrotu kwoty równej udzielonej bonifikacie (por.m.in. wyroki: z 25 sierpnia 2011 r., II CSK 640/10, z 12 kwietnia 2012 r., II CSK 484/11, z 11 maja 2012 r., II CSK 540/11, z 24 stycznia 2013 r., II CSK 286/12, z 9 listopada 2016 r., II CSK 93/16). Podkreślał, że klauzula generalna przewidziana w art. 5 k.c. ma charakter wyjątkowy, a odmowa udzielenia ochrony prawnej musi być uzasadniona istnieniem okoliczności rażących. Udzielenie bonifikaty stanowi istotny przywilej finansowy nabywcy lokalu komunalnego, uzyskany kosztem środków publicznych, który stawia go w lepszej sytuacji od tych osób, które zmuszone są zaspokajać swoje potrzeby mieszkaniowe przez nabycie mieszkań po cenie rynkowej. Kierunkowa pomoc ułatwiająca stabilizację dotychczasowych stosunków prawnych związanych z korzystaniem z lokalu przez umożliwienie uzyskania „mocniejszego prawa” nie może być zrównana z ułatwieniem pozyskania środków pieniężnych, obejmujących różnicę pomiędzy ceną sprzedaży i odsprzedaży prawa do lokalu, dla zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych w dowolny wybrany sposób ani umożliwiać uzyskanie nieuzasadnionych korzyści z obrotu lokalami mieszkalnymi.

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., gdy w sprawie doszło do kwalifikowanego: oczywistego naruszenia prawa, widocznego od razu, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy. Konieczne było zatem wykazanie, że Sąd drugiej instancji w sposób oczywisty naruszył przepis jasny i jednoznaczny, którego wykładnia i stosowanie nie budzi żadnych wątpliwości (zob. m.in. postanowienia

SN: z 8 marca 2002 r. I PKN 34/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49 i z 11 stycznia 2008 r. I UK 285/07).

Wywody, zawarte w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, sprowadzają się do polemiki z zaskarżonym orzeczeniem, nie zaś wykazania, że przy jego ferowaniu popełniono uchybienia w zakresie stosowania prawa, które miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom. Uzasadnienie wniosku stanowi w istocie próbę zaangażowania Sądu Najwyższego do kolejnej weryfikacji instancyjnej prawidłowości dokonania przez Sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych i oceny prawnej w sprawie, co nie jest celem postępowania kasacyjnego i nie może skutecznie uzasadniać wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Biorąc to pod uwagę Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej, nie znajdując też okoliczności, które obowiązany jest brać pod uwagę z urzędu w ramach przedsądu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 99 w zw. z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

Jacek Grela

[S.J.]

[SOP]